

sabb szektora és legjobb élesztője a műkedvelés lehet, mert tömegesítő erejénél fogva az egyesület többi alosztályait is mozgásba hozza. És közelebb hozza a kultúrához, a könyvtárhoz, a nyomtatott betűkhöz azokat, akik még ma is attól távol élnek és nehéz munkájuk közepette egészen megfeledkeznek a kultúráról.

Kultúrszervezésünk további feladatai között, — akár az első helyen is — ez a feladat áll.

Ezt mondja nekünk ez év versenyének minden tanulója.

Lévay Endre

FILMKOCKÁK

Nemrégben mutatták be nálunk is »A gyilkosok köztünk vannak« című háború utáni első német filmét, amelyet különös érdeklődéssel vártunk, hiszen egyetlen haladószemű ember sem lehet közömbös aziránt, hogy mi történik ma Németországban, ahonnan amolyan szörnyűség zúdult a világ csaknem minden népére és egyben magára a németre is. Mindenkit érdekel, hogy milyen fejlődési útra lép a német nép. Szeretnénk ma már a németeket ott látni azoknak a táborában, akik szakítottak a múlttal és népeik fejlődését olyan politikai és gazdasági vonalra állították be, amely a jövőben biztosítja számukra a tartós békét és a szocializmus kiépítését.

Az új német filmgyártásnak ez az alkotása bizonyítja, hogy a német nép egy részére az imperializmus erői megszűntek tovább hatni és megnyílt előtte az a lehetőség, hogy a felszabadult kelet-európai népekkel együtt meginduljon az igazi úton. A film Németország szovjet övezetében készült, ahol ma már az újjászülető német filmgyártás darabjai egymásután készülnek el és ez évi termelése több mint 30 új, igazi demokratikus szellemű film.

Figyelemreméltó esemény ez az új német film, amit örömmel üdvözlöl mindenki, aki az igazi kultúra és

a népek egymás közötti együttműködés őszinte híve. Az újjáéledő német filmgyártás már egy bizonyítéka annak a helyes politikának, amelyet a szovjethatóságok valósítanak meg a német néppel szemben akkor, amikor a nyugati övezetben az angolszászok az értékes filmbereendezéseket és készülékeket sorra leszerelik és átszállítják az Óceántúlra megakadályozva a maguk övezeteiben a német filmgyártás újjászületését.

Az új német film, művészi érték mellett, jelentős politikai dokumentum. Jellemző képet nyújt a Németországban fejlődő eseményekről az a tény, hogy ezt a filmet Nyugatnémetországban az angolszász megszálló hatalmak betiltották, nem engedélyezték bemutatását. Ez a tény jellemző arra az amerikai irányzatra, amely ma meghonosul mind magában Amerikában, mind az ellenőrzése alatt álló országokban.

Amerika a filmipar terén is következetesen valósítja meg elgondolását, amelynek lényege az, hogy a felügyelete alá vont országokban a hazai ipart, így a filmipart is, megfojtja és a népekre rákényszerítse az amerikai termékek fogyasztását, rikaiaknak. A film mágnásai jelentős Ez kétszeres hasznot nyújt az amerikai jövedelemre tesznek szert, filmjeikkel pedig gondolkodásmódojukat

akarják átvinni az európai népekre. Ezek a filmek igyekeznek elterelni a tömegek figyelmét a mindennapi élet problémáiról, a gazdasági felszabadulásért vívott harcról. Kődösi-tenek, hogy a tömegeknek ne jusson eszükbe tiltakozni a kizsákmányolás ellen, amely az amerikai tőke országukba való behatolásának eredménye, amely félgyarmati országokká változtatja államukat és a hazai ipar tönkretételét, növekvő munkanélküliséget, szociális nyomorúságot eredményez.

Az Egyesült Államok térlődítása és annak következményei legszenvedelmesebb módon Franciaországban figyelhetők meg. Az itt történő események egymás után ismétlődnek meg mindazokban az államokban, ahol fokozatosan úrrá lesz az amerikai tőke. A legujabb francia-amerikai egyezmény, amelyet Blum és Burns írtak alá, a francia filmipart kiszolgáltatja az amerikaiaknak. Az egyezmény szerint a moziban havonta csak egy francia filmet szabad bemutatni. Az eredmény: a francia filmgyártás már a múlt évben lecsökkent 120 filmről 30-ra, 1945-ben 38 amerikai filmet hoztak be Franciaországba, míg az egyezmény megkötése után 1947 első felében hat hónap alatt 336 amerikai és csak 40 francia film bemutatását hagyták jóvá az illetékes hatóságok.

A francia film nem bírja el a versenyt, mert amíg egy amerikai film francia szinkronizálása 2-3 millió frankba kerül, addig egy francia film előállításí költségei 30 milliótól 100 millió frankot tesznek ki. Természetesen ily módon a mozitulajdonosok szívesen mutatják be az amerikai filmeket, amelyek lényegesen olcsóbbak és nagyobb keresetet jelentenek számukra. Ennek hatása a francia filmgyártás csökkenése, a művészi és műszaki személyzet hatalmas munkanélkülisége. Emellett az amerikai tőke Délfranciaországban új filmváros építését kezdte

meg, ahol majd amerikai vállalkozók amerikai művészekkel és szakemberekkel kezdik el ezen fióküzemek munkáját, ami még jobban fogja fokozni a francia szakemberek és művészek munkanélküliségét. Ezeknek a munkanélkülieknek a száma ma már kb. harmincezret tesz ki. Sokan átvándoroltak az Óceánon túlra, hogy ott keressenek boldogulást és kenyeret.

Az amerikai tőke behatol a francia filmgyártás minden pórúsába. Amerikai filmek a legnagyobb francia filmvállalatokba társulnak be és így átvették a legszámottevőbb francia filmtársaságok részvényeinek nagyobb részét, mint például a Pathé és a Gaumont társaságok részvényeit, amelyek most már a villamosági ipar legnagyobb amerikai trösztje, a Morgan-féle érdekeltség hatáskörébe tartoznak. Az amerikai részvényesek nyomására a két francia filmgyár egyesült és ezen keresztül lényegében végrehajtották a francia filmipar koncentrációját.

Ezenkívül az amerikai tőke felvásárolja a francia írók témáit, betársul egy-egy francia film gyártásába, amelyek nem a fenti gyárak keretében készülnek, úgy hogy a régi értelemben vett francia film ma már alig készülhet Franciaországban. A francia felvevőgép lencséjét a dollárpolitika irányítja, azt veszi fel és úgy, ahogy az megfelel a növekvő és mind mohóbb amerikai imperializmusnak.

A francia tömegek ellenállása az amerikai egyeduralmi törekvéssel szemben erősödik, nem akarja tűrni a félgyarmati helyzetet és egészen bizonyos, hogy ez az ellenállás előbb vagy utóbb meghozza a maga gyümölcsét.

Tekintve, hogy a Pathé és Gaumont filmgyárak tartják kezükben a mozik legnagyobb részét is, így az amerikai tőke százszázalékosan keresztül tudja vinni politikáját, Fran-

ciaországban a mozik száma kb. 4500, amelyekből 80% a két legnagyobb filmgyár tulajdona.

A francia cenzurahivatalnál több mint 3000 amerikai film vár bebecsajtásra, amelyeknek egy része régi film. Ezeket a háború alatt nem tudták bemutatni a németek által megszállt országokban és az amerikai gyárosok most egészen olcsón készülnek az európai filmpiacon dobni. Így olyan haszonra tesznek szert, amelyre már nem is számítottak, viszont ezzel a hatalmas mennyiséggel elfojthatják a nemzeti filmgyártást mindazokban az országokban, amelyek megengedik a behozatalát ezeknek a legtöbb esetben destruktív tartalmú, művészietlen komercárúknak.

Hogy csmeleg mit jelent az amerikai filmek behozatala azt azokból a hírekből láthatjuk, amelyek arról számolnak be, hogy Amerikában sorra elhallgattatják és elbocsájtják a bátor és haladó művészeket, minden erővel akadályozzák az amerikai dolgozók öntudatra ébredését. A közvélemény hangulatát szovjetellenes irányba akariák terelni, már nem elégszenek meg, hogy szórakozás címe alatt ügyes politikai irányítást végezzenek, már nem elég az eddig is kitűnő kereset lehetőségét nyújtó olcsó illúziók szériagyártása. A hitleri rendszerre jellemző módon készítenek filmeket, amelyek durván támadják a felszabadult népek országait kiváltva ezzel saját népek felháborodását is. Nyílt háborús propagandát folytatnak és filmjeikkel is azt igyekeznek bizonyítani, hogy Amerika minden és a kisebb országok bizalmát és optimizmusát próbálják megölni a tekintetben, hogy saját erejükkel is képesek haladásuk előfeltételeit megteremteni.

A régebben külföldön jól menő francia filmekből mind kevesebb kerül ki Amerikába, mert ezeknek a

filmeknek szinkronizálását különböző k'fogásokkal lehetetlenné teszik és tekintve, hogy a másnyelvű és felirattal ellátott filmeket nem szívesen nézi az amerikai közönség, ezek a filmek iránt az érdeklődés mind kisebb és kisebb lesz.

A francia helyzethez hasonló az olaszországi. Mig közvetlenül a felszabadulás után pár minden tekintetben kitűnő film készült az olasz filmgyárakban, a demokratikus erők a kormányzattól való fokozatos kiszorulásával megismétlődött ugyanaz, ami Franciaországban történt. A múlt évben bemutatott 100 filmből 77 volt már amerikai és csak 7 olasz. Angliában a behozott amerikai filmekre jelentős adókat veteltek ki és így kezdetben megakadályozták azok beözönlését az országba. De az amerikai kormányának az angol kormányra történt nyomása következtében a két kormány között létrejött újabb szerződés megnyitotta a kapukat és az angliai ellenkezőket rövidesen megszelídítette. Ha más képen nem sikerült, úgy az amerikai filmtökések beleegyeztek abba is, hogy angol kollégáikkal a hasznot egyenlőre megosszák.

Mig az amerikai filmtöke csaknem korlátok nélkül terjeszkedik a hatáskörében lévő államokban és elnyomja, lehetetlenné teszi a hazai filmipart, addig a népi demokráciák mind erőteljesebben fejlesztik a hazai filmgyártást és fokozatosan építik ki egymás közötti kapcsolatukat. Film szakembereiket kölcsönösen kicserélik, terveiket egybehangolják, egy-egy filmet közösen gyártanak, kölcsönösen egymás rendelkezésére bocsájtva a műtermeket, az elkészült filmeket szinkronizálják a népi demokráciák országainak nyelveire, amelyek így majd 4—5 nyelvű változatban készülhetnek.

Ez államok majdnem mindegyikében erőteljes iramban, sorra készülnek el az új, játékos és fényképezésben egyaránt gyorsan fejlődő, művész-filmek, nem is számítva a sok dokumentum-filmet. Így már belátható időn belül ezek a filmek, a Szovjet Szövetség általánosan elismert filmjeivel együtt, — ahol nemrégén nyílt meg a világ első Állami Filmművészeti Főiskolája, — megszüntetik azt a filmhiányt, amely ma még érezhető.

Egészséges újítás a filmfesztiválok rendezésében a munkás-filmfesztivá-

lok bevezetése, amelyek keretében munkásokból álló bírálóbizottság és a szabadtéri moziban 15—20 ezres munkásközönség előtt vetítik le az egész világ filmtermelésének legújabb és legkitűnőbb remekét. A film ma már mindjobban tömegnevelő eszköz lesz. Milliók tanulnak, művelődnek a mind nagyobb számban készülő magas színvonalú filmekben, hogy tudásban, művészi élvezetben gazdagodva fokozott lendülettel dolgozzanak tovább a béke és az emberiség haladása érdekében.

Kun Szabó György

A »népi felkelés Jugoszláviában bebizonyította, hogy az elnyart mott népek sikeres fegyveres harcot vívhatnak a fasizta hódítókkal és a hazaáruló burzsoáziával annak a világháborúnak feltételei mellett, amelyben a szocializmus első országa, a Szovjet Szövetség döntő szerepet játszott.« (A JKP programja)